

Reći ili šutjeti

Moje jutro, nije isto kao i vaše jutro. Moja kava, nije ista kao i vaša kava. Možda zato što eto, mislim da sam poseban, a možda zato što radim u Nacionalnoj sigurnosnoj agenciji u Americi. Moje jutro je puno raznoraznih epiteta, poput glasnih kuckanja, ispričavam se, konstantnog glasnog kuckanja i šaranje prstiju o tipkovnicu ispred najjačih kompjutora. Poput žamora od tisuću glasova koji razbuđuje i najpospanije ljudi na cijelome svijetu. Poput konstante zvonjave nekih alarma, telefona, interfona i sam Bog zna već čega god.

Zovem se James Moore i radio sam za NSA u Sjedinjenim Američkim Državama. Radio sam kao profesionalni IT stručnjak. Znete ono, pomicanje satelita dvadeset metara u lijevo, pa dvadeset metara u desno, i takve razno razne Sci-Fi, apstraktne, kosmičke stvari. No ova priča nije niti o meni kako pomičem satelite, niti kojom brzinom lučim znoj ispod pazuha kada radim ovo što radim, ma da za vašu informaciju, to je veoma brzo. Svi misle, u mom poslu, da dobijem neograničenu kavu za 50 centi, par naočala i osam sati sjedenja i lupkanja o tipkovnicu, poput Mozarta o klavir. Ali, zapravo, ono što radim, nisam smio reći nikomu, te bi se uvijek na to pitanje "Čime se baviš?" koje je silazilo iz mnogih radoznalih usana, odgovarao da sam knjigovođa. Dosadan posao gdje samo zbrajam i oduzimam cifre nekih tamo glavaša koji su vlasnici raznih korporacija. Ne baš začuđujuće, ali taj bi odgovor uglavnom *smorio* sve sudionike u razgovoru, te bismo ubrzo promijenili temu, što je po mene bolje. Ali sada, kada više ne radim taj žestoki posao, mogu sve lijepo ispričati. Dobro, možda baš i ne lijepo, jer me upravo traži pola Amerike, uključujući NSA, FBI i CIA. Ne, to nije zato što nisam pomaknuo satelit dvadeset metara ulijevo, niti me vijaju zbog mojih znojnih žljezda ispod pazuha. To je možda zato što sam načinio najveću grešku u mom životu, a možda i najbolju stvar ikada. Nisam šutio.

Ono što ljudi također nisu znali, poput mog radnog mjesta, je i da su konstantno praćeni. Svi, svaki čovjek, svaki uređaj, svaka porodica, svako stablo, svaki metar vašeg kolnika. Radio sam u NSA već više godina i nisam više mogao trpjeti da lažem sebe i druge. Nisam više htio šutjeti. Zgadilo mi se, ono što sam vidio, naučio i čuo na mom neobičnom radnom mjestu. Prisluškivanja Bijele Kuće, naručena ubistva, namještaljke, pranje novca i sve to za jednu malu šačicu ljudi koji koriste "sigurnost države" kao izgovor profita. Ta šačica ljudi, prate svakog. Vas, vašu rodbinu, vašu kuću, sve što posjedujete za "sigurnost" države. To je veliki ocean informacija, znaju sve i svašta o svakom i svemu. Znaju više o predsjedniku Sjedinjenih Američkih Država, nego li sam on. Znaju mu napamet bazne dijelove DNA, i kolika mu je dužina noktiju srijedom. Naime, nije mi se ovo more, moreuzi i oceani informacija zgodilo, već te laži, neistine i prevare o tom. U mom sektoru radilo je oko dvjesto ljudi, oženjeni, ljudi s djecom, žene, mladi, stari, tu nije bilo kriterijuma osim dobrog osjećaja za laganje. Muževi su lagali kod kuće djecu, i ženu za mali dio novca u njihovim crnim, kožnim novčanicima. Čim bi neka vijest, bilo istinita ili lažna, a da se radi u ovoj agenciji, ona bi odmah bila potisnuta raznim istinitim događajima iz svijeta. Znete ono, nova eksplozija u Bangladešu, stotine povrijeđenih, osmero mrtvih. Ljudi su ginuli, samo da se ta šačica ljudi ne bi malo izblamirala u lisicama policije. Naravno, što ja to pričam, njih ne brinu te lisice policije, oni su naime, jači od policije i od vatrenog oružja. Oni imaju zapravo veoma jako oružje, jače nego nuklearne bombe, jače nego li ratni avioni u elitnoj vazduhoplovnoj jedinici marinaca, a to je – informacija. Oni te informacije, mogu koristiti poput robe. Mogu je prodati, kupiti, iznajmiti, ma sve što god vam padne na pamet. Zgailo mi se to, što zaposlenici, prelaze preko tih brda umazanih laži, kao da je sve to neka igrica. Ljudi su umirali, zbog tih informacija. Masovna ucjenjivanja, korišćenje tih informacija kao sredstvo najjačeg straha. Ta informacija je prodirala kroz kosti u koštanu srž, te bi se tamo zasadila kao vaš najveći strah. Kad se kao dijete bojite čudovišta ispod kreveta, e to čudovište ispod kreveta, sada

malo većeg, jer smo odrasli, bila je ta informacija. Veliko dvoglavo, plavo stvorenje, kojem konstanto smrdi iz usta, plašilo je razne senatore, predsjednike korporacija, pa čak i male poduzetnike. Afere, skandali, kriminali, povijest, to su sve te informacije, koje su bila ta plava dugoušna čudovišta.

Ja više, nisam mogao šutjeti. Petog listopada, 2002. godine, dogovorio sam sastanak s grupom novinara iz New York Timesa. Započeli smo intervju, te sam satima i satima govorio o svim taktikama uporabe informacija, i sve što se zapravo nalazi iza paravana sigurnosne agencije. Ljudi su plaćali takse, da bi "unaprijedili" svoju sigurnost, sigurnost građana, ali jedino što su radili su ugrozili sami sebe još više. Ti novinari, ispočetka, mi nisu vjerovali. Mislili su da sam neki pijani narkoman, koji lupeta gluposti, kako bi samo privukao pozornost na sebe. Naravno, tu misao je prekinuo mali upad oružanih ljudi u taj stan, gdje sam davao intervju. Srećom, uspjeli smo pobjeći, te im je onda bilo jasno da je sve to istina. Da ih stalno netko prati, prisluškuje, i da znaju sve.

Petnaest godina poslije, i dalje nas prate. Svaki korak, ja moram pogledati iza sebe. Svako tupkanje noću, moram se hvatati za pištolj. Svaka kap vode u kupatilu mi luči nevjerovatne doze adrenalina. Ali, nije mi žao. Nije mi žao što nisam poput onih muževa koji stalno lažu kod kuće. Nije mi žao što ne živim na brdima laži poput tih koji rade u tom neobičajnom mjestu. Nije mi žao, što svaki put kada prelazim preko ulice, moram tri puta pogledati lijevo i desno. Nije mi žao – *što sam šutio*.

Alen Gabric

Gimnazija "Svetozar Marković", IV. f